

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקסו ♦ שנה יא ♦ ה'תשפד

פר' האיזנו ♦ שבת שובה ♦ יום כיפור

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

עם נבל ולא חכם הלא הוא אביר קנך הוא עשך ויכוננך (לב,ו)
וברמב"ן פירש ד'עם נבל' הכוונה ששכחו הטובה שעשה להם עכ"ל, ובפ"י בעלי התוס' כתבו דהא דכתיב לקמן (פסוק כא) ואני אקניאם בלא עם בגוי נבל אכעיסם הוא מדה כנגד מדה להנאמר כאן עם נבל ולא חכם.

והנה הא דכתיב לקמן בגוי נבל פירשו חז"ל בספרי והובא ברש"י שם, בגוי נבל אלו הכופרים וכן הוא אומר אמר נבל בלבו אין אלוקים עכ"ל, ולכאורה כיון דהתם הוי מדה כנגד מדה לנאמר כאן א"כ לכאורה משמע דהא דכתיב הכא עם נבל שפירושו שהם כפויי טובה, הוא דבר אחד עם מה דכתיב לקמן בגוי נבל שפירושו אפיקורסות, והדבר טעון ביאור מה השייכות בין אלו ב' ענינים כפיית טובה ואפיקורסות.

ונראה בזה כמובא בשם מדרש הגדול חה לשוננו, ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף, והלא עד היום הזה מצרים יודעים חסדו של יוסף, אלא שהיה יודע ולא השיגו עליו וכפר בטובתו, ולבסוף כפר בטובתו של הקדוש ברוך הוא שאמר לא ידעתי את ה', הא למדת שכפיית טובה הוקשה לכפירה בעיקר. לכך הקב"ה מזהיר את ישראל ואומר אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים הזהירו שלא תכפו טובתי שכפוי טובה אינו יכול לקבל פני מלכות שמים עכ"ל, הרי להדיא שכפיית טובה היא סתירה לאמונה, חתה כאז המדה כנגד מדה 'עם נבל' שאין מכיר בטובתו של הקב"ה, והעונש לזה מפורש בגוי 'נבל' אכעיסם, שהם האפיקורסות וכמו שפירש בספרי הנ"ל, והצווי לבל נהיה כפויי טובה מבואר במדרש הגדול הנ"ל דהוא מקרא ד'אשר הוצאתיך מארץ מצרים'.

ובאמת נראה דכל זה נכלל בדברי הארחות חיים להרא"ש (אות כ"ו) שכ' לטווח בה' בכל לבבך ולהאמין בהשגחתו הפרטית ובה תקיים בלבבך היחוד השלם בהאמין בו, כי עיניו משוטטות בכל ועיניו על כל דרכי איש ובוחן לב וחוקר כליות, כי מי שאינו מאמין ב'אשר הוצאתיך מארץ מצרים' אף ב'אנוכי ה' אלוקיך' אינו מאמין, ואין זה יחוד שלם כי זהו סגולת ישראל על כל העמים חה יסוד כל התורה כולה עכ"ל. ובפשטות כוונתו דמי שאינו מאמין באמונה פרטית חסר לו גם באמונת 'אנכי' דהיינו אחדות השם, אמנם להנתבאר בקרא ד'אשר הוצאתיך' למדנו לבל נהיה כפויי טובה, יתכן דגם זה כלול בדבריו דמי שאינו מאמין באשר הוצאתיך דהיינו שחסר לו ההרגשה של הכרת הטוב גם באנכי ה' אלוקיך אינו מאמין, וכמבואר במדרש הגדול הנ"ל 'שכפוי טובה' אינו יכול לקבל פני מלכות שמים.

ופירש הכלי יקר אע"פ שאין ולא חכם הפכו של עם נבל, מ"מ נ"ל שכך פירושו כי במלת נבל באו פירושים שונים בדברי המפרשים. ואני אומר שכל מי שאינו נדיב לב נקרא נבל וראיה ממה שנאמר (ישעיה לב.ה) לא יקרא עוד לנבל נדיב ולכילי לא יאמר שוע. מכלל שהנבל הפך הנדיב וגו' כך זה שאינו נדיב לב, כל היום הוא מוביל מלאכה אליו אבל הוא לא יתן כלום לאחרים והנה זה הטועה חושב שיש להקב"ה איזו צורך במצותיו מי הביאו הלום לחשוב מחשבה נפסדה זו, אין זה כי אם מצד שהוא עצמו נבל ולא נדיב ורחוק בעיניו שאחד יעשה איזו טובה לזולתו בחנם אם לא שידוע שהמקבל טובתו יחזור וישלם לו כגמול ידו כי אם אינו מצפה לתשלום גמול למה יעשה טובה לזולתו בחנם, כך הוא חושב גם על הקב"ה בראותו גדול הטובות אשר עשה ה' אתו יחשוב למה זה עושה הטובות ההם עמדי בחנם אין זה כ"א לכדי שיקבל גם הוא תועלת ממני יותר מהמה, ע"כ קרא לחושב מחשבה זה נבל ולא נדיב כי רחוק בעיניו שיעשה ה' אליו הטובות על צד הנדיבות והחסד. ע"כ יש לנו להתחזק בימים אלו, הן בנדיבות הלב ובפרט שלא נהיה כפויי טובה הן כלפי השי"ת והן בין אדם לחבירו ויה"ר שמכה במהרה לגאולה השלימה מתוך רחמים וחסדים מגולים אכ"ר.

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

מובא בפרשתינו (לב, ד) א-ל אמונה ואין עול וצדיק וישר הוא. אומר רש"י: "אף לרשעים משלם שכר צדקתם בעולם הזה. כנראה שכל אחד מקבל את השכר לפי איך שהוא מחשיב את המצוות. צדיקים מחשיבים מאוד את המצוות ולכן שכרם רב והם מקבלים אותו בעולם הבא, ואילו הרשעים שלא מחשיבים את המצוות - שכרם מועט, ולכן מקבלים אותו בעולם הזה.

אנו בעשרת ימי תשובה בהם יש להוסיף בזהירות במעשים ובחסידות. כמובא בירושלמי (שבת פ"א ה"ג): ר' חייא ציוה לרב: "אין את יכול מיכול כל שתא (אם אתה יכול לאכול כל השנה) חולין בטהרה, אכול, ואם לא תהא אכיל שבעה יומין מן שתא, שבעה ימים אלה, כתבו ראשונים, (רא"ש סוף ר"ה בשם ראב"ה; טור א"ח סימן תרג) שהם שבעה הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, שעל ראש השנה לא הוצרך להזהירו, שכן היה נזהר מאליו, לפי שחייב אדם לטהר עצמו ברגל. זהירות זו היתה לה מקום בזמן התלמוד שנהגו בטהרה.

ואף על פי כן כתב המגן אברהם (תרג בשם של"ה): "החסידים נהגו לאכול חולין בטהרה, ואף שכולנו טמאי ממים, מכל מקום יאכל דגן שלא הוכשר ונילוש במי-פירות, ויבוא וישתה מן הבאר שלא יגע בהם ויטמאם

ומביא המטה אפרים "ואין לעשות כן רק מי שכל מעשיו בקדושה וטהרה ונוהג בפרישות יתרה. הראשונים למדו מזהירות זו של הירושלמי, שקשה לקיימה בזמן הזה, זהירות אחרת שנקבע להלכה בשלחן ערוך: "אף מי שאינו נזהר מפת של עכו"ם, בעשרת ימי תשובה צריך להיזהר.

בקשר עם הלכה זו הובאו באחרונים כאן כמה פרטי דינים בפת עכו"ם. וכתבו האחרונים שהדברים קל וחומר: ומה פת עכו"ם שלקצת פוסקים מותרת לגמרי, צריכים להיזהר ממנה בימים אלה, כל שכן שצריכים להיזהר באותם הימים מכל דבר שיש בו חשש איסור, בין במה שנוגע בין אדם למקום ובין - וביותר - בדברים שבין אדם לחברו. ונוהגין אנשי מעשה להיות זריזין

ומובא במטה אפרים (תרג) ו"מלמדי תינוקות ובחורים חלילה להם לבטל בזמן הזה סדר לימודם, כאשר בעוה"ר דשו בו רבים בעתים הללו... האיש אשר נגע יראת ד' בלבו יוסיף בימים אלה בלימוד התורה עם תלמידים בשקידה רבה אחד גדולים ואחד קטנים...

כן מובא (תנא דבי אליהו): "חטא אדם, מה יעשה? היה רגיל לקרות דף אחד יקרא שני דפים, פסוק אחד יקרא שני פסוקים" וכפי שכותב הרמח"ל בספרו מסילת ישרים (פרק יח) "מי שאוהב את הבורא יתרך שמו אהבה אמיתית לא ישתדל ויכוון לפטור עצמו במה שכבר מפורסם מן החובה אשר על כל ישראל בכלל, אלא יקרה לו כמו שיקרה אל בן אוהב אביו שאילו יגלה אביו את דעתו גילוי מעט שהוא חפץ בדבר מן הדברים, כבר ירבה הבן בדבר ההוא ובמעשה ההוא כל מה שיוכל. "כלומר מי שאוהב את ה' עושה את המצוות ברוב לב, בנדיבות ובאהבה, לא כאילו כפו עליו. רק מבקשים - ומיד הוא עושה. ביום כיפור עורכים וידוי מפורט על כל העבירות שלנו. עוסקים בכל פרט ופרט מהעבירות האפשריות שלנו ומתודים אנו עליו. נזכור: כשם שיש ערך לכל עבירה ועבירה כך יש ערך לכל מצווה ומצווה. מי שזוכה לדקדק במצוות ולהחשיב כל מצווה - גם ה' מחשיב לו את המצווה ומעצים אותה.

(מתוך דרשה שבת שובה תש"פ)

עובדות חיים

ימי תשובה

רבי נחמן מברסלב ז"ע שלח פעם בימים שבין כסה לעשור את תלמידו המובהק רבי נתן למעז'בוז כדי לקנות שם בשבילו את בית סבו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב, ובקש מתלמידו לסור אל בית דודו רבי ברוך ממעז'בוז ז"ע ולדרוש בשלמו. כשחזר רבי נתן משליחותו שאל אותו רבי נחמן: מה אמר לך דודי? השיב רבי נתן, כי רבי ברוך אמר לו בקורטוב של רוגז, תמהני על רבי נחמן שבעשרת ימי תשובה מתעסק בענייני בתים ונחלאות. ענה רבי נחמן: תמה אני על דודי, הימים שבין כסה לעשור ימי תשובה הם, וכל שאר ימות השנה מה הם אצלו?"

האזינו השמים ואדברה וגו' (ל"ב - א')

מסופר על הגה"ק רבי יוסף דוב סולובייציק מבריסק זיע"א, ששאלו אותו פעם, למה שירת האזינו ארוכה כל כך ומקיפה ארבעים ושלושה פסוקים? לעומת זאת כוללת שירת הים ששרו על נס קריעת ים סוף וטביעת המצרים רק שמונה עשר פסוקים, וביותר קצרה שירת הבאר ששרו בני ישראל במדבר, ואין בה אלא ארבעה פסוקים בלבד. השיב הרב לשואלים בבדיחות הדעת: רבים מכם מכירים בודאי את הפתגם "הרבי לבדו יודע הרבה מאד, הרבי עם תלמידיו יודעים גם כן לא מעט, ואילו התלמידים לבדם אינם יודעים אלא מעט מאד". לפי מאמר זה מתיישבת היטב השאלה שנשאלה, שירת האזינו שר משה רבנו לבדו, ולכן היא שירה גדולה ומקיפה. שירת הים שעליה נאמר "אז ישיר משה ובני ישראל" קטנה היא משירת האזינו שמשוה שר לבדו, אך כיון שמשוה מצרף את קולו בשירה זו, היא עדיין גדולה למדי, ואילו לגבי שירת הבאר שבספר במדבר נאמר במפורש "אז ישיר ישראל", שירה זו שרים אפוא התלמידים בלי הרבי, משום כך היא קטנה ומצומצמת מאד.

הצור תמים פעלו (ל"ב ד')

מסופר על הרה"ק רבי שמעון מירוסלב זיע"א שהאריך ימים והגיע לזקנה מופלגת, שאלו אותו תלמידיו במה הארכת ימים, השיבם הרבי, תמיד קבלתי הכל באהבה ולא הרהרתי אחר מעשיו של הקב"ה, שברור כשמש כי כל מעשי ה' מוצדקים וטובים, אלא כשאדם אינו מרוצה ושואל קושיות ומתלונן, מעלים אותו השמימה ומראים לו, הכל טוב ובצדק, ואני אינני מתלונן לכן לא מעלים אותי להיווכח בצדקת ה'.

כי חלק ה' עמו (ל"ב ט')

סיפר הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א מעשה בהגה"ק רבי חיים מוולוז'ין זיע"א, שלמד בספר תנא דבי אליהו זוטא, וכשהגיע לפרק שני מצא שהוא מונה את מדותיו של הקדוש ברוך הוא, ומזכיר בכללו מדה שהוא שמח בחלקו, נתמלא לבו פליאה על הדברים, מה שייך לגבי הקב"ה "חלקו", הרי כל העולם שלו הוא? הלך והציע תמיהתו לפני רבו הגה"ק מוילנא זיע"א, (יומא דהילולא י"ט תשרי) אמר לו הגאון אין חלקו אלא ישראל, כפי שכתוב "חלק ה' עמו" והקב"ה שמח בחלקו, שמח בישראל בכל מצב שהם, אפילו בדורות שנתמעטו ממעלתם הרוחנית.

כי דור תהפוכות המה (ל"ב כ')

מרגלא בפומיה משמו של הרה"ק רבי ר' זושא מאניפולי זיע"א, שפירש את הכתוב בפרשת האזינו "כי דור תהפוכות המה", לעולם אין לדעת מה קורה עם איש יהודי, בן תהפוכות הוא, היום הינו חוטא ומחר ישוב ויתהפך פתאום ליהודי טוב ממש. מי מסוגל לחדור לנבכי נפשו של אדם מישראל שהוא חלק אלקי ממעל.

מסופר: הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א לא הניח לאברכים החריפים להרחיק משורותיהם אפילו את מי שסרר ונכשל, כדי שלא לדחות אבן אחר הנופל, ומתוך ידיעה מבוססת שאם ירחיקוהו מן השטיבל יפול חלילה לגמרי החוצה, סבור היה שכל זמן שרגלו של זה דורכת על מפתן בית המדרש, אין להתיימש ממנו. ואמר: חז"ל אמרו, (תמורה י"א ע"א) האומר רגלה של זו "עולה פשטה קדושה בכולה", מכאן רמז שאפילו רק קידש רגלו בהליכה לבית המדרש סופו שיתקדש כולו.

בניני השמים

האזינו השמים ואדברה וגו' כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו (לב, א).

הנה כשאדם מישראל קורא בצדק בשם ה' בתורה ותפלה כראוי, נותנים על כך מלאכי המרום שבח יקר וגדולה וכבוד לאלקינו על שיש לו בריה כזו בעולמו. והוא שאמר משה רעיא מהימנא האזינו והרכינו אזנכם מלאכי שוכני השמים וגו', כי וכאשר שם ה' אקרא, אזי אתם המלאכים הבו גודל לאלקינו, לשבחו ולספר הודו על שיש לו בעולם השפל איש אלקים קדוש כזה.

(חוקי חיים)

א-ל אמונה ואין עול וצדיק וישר הוא (לב, ד)

אומר רש"י: "אף לרשעים משלם שכר צדקתם בעולם הזה". כנראה שכל אחד מקבל את השכר לפי איך שהוא מחשיב את המצוות. צדיקים מחשיבים מאוד את המצוות ולכן שכרם רב והם מקבלים אותו בעולם הבא, ואילו הרשעים שלא מחשיבים את המצוות - שכרם מועט, ולכן מקבלים אותו בעולם הזה.

(אור אביגדור)

צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך (דברים לב, יח).

אמר בשם רבו הרה"ק ר' מרדכי מקרעמיניץ, כי יש הרבה בני הסומכים בעבודת הבורא רק על חזקת אבותיהם שהיו צדיקים וקדושים, והמה בעצמם אינם מתיגיעים למצוא דרך ה', וראוי להיות בהיפוך, כי כל אדם צריך לשכוח אשר הוא בן של קדושים, ולעבוד ולהתיגע בעצמו על עבודתו ית"ש. זהו כוונת הכתוב "צור ילדך תשי", צור נקרא אב המולידו ע"ד "הביטו אל צור חצבתם" (ישעיהו נ"א, א) פירוש "צור ילדך", אב המולידך, "תשי", תשכח, אזי "ותשכח" - פירוש ותמצא, כמו "אשכחיה האי גברא" - "אל מחוללך".

(הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זיע"ע)

כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו (לב, ט)

כי חלק ה' עמו - שהם חלק ה', ואי אפשר להפרידן ולחלקן מפני אשר הם קשורים בו יתברך, והוא אחדות הפשוט. יעקב חבל נחלתו - שהם חבילות "וצרור נחלתו" וקשורים בו יתברך.

(מאור ושמש)

כי חלק ה' עמו. חל"ק נוטריקון. חם לח קר. היינו שצריך איש הישראלי להפוך יסודות הנ"ל אל עבודת הש"י ולא ישתמש עמהם לפי טבעם. היינו ביסוד האש יראה לעבוד את הש"י בהלהבות גדול בתפלה או בלימוד תורה לשמה. וביסוד הרוח להתעצל מן התאוות הגופניות ושלא להמרות עיני כבודו יתברך. וביסוד המים שהוא לח. להתענג על ה'. ולאהוב אותו.

(אוהב ישראל - ויצא)

יום כיפור

התם ומתמם עם תמימים (מתוך תפילת יו"כ)

פ' הקב"ה מתמם עצמו עם תמימים הגם לפעמים עושה נגד רצון הקב"ה ויש עליו קטרוגים ח"ו אבל אם מתנהג בתמימות לב, אז הקב"ה גם כן מתמם עצמו ועושה עצמו כביכול כאילו אינו שומע כלל לקול המקטרגים ומטיב עצמו בכל דרכיו.

(שומר אמונים)

עיצומו של יום מכפר

איתא בזוה"ק כי אם מוסר אדם את נפשו בקריאת שמע בפסוק ראשון של שמע ישראל וגו', בזה נתכפר עליו גם עוון חילול השם. ואשר בכך יש לומר נמי הטעם מה שבסיום היום של יום הקדוש - יום הכיפורים מסיימים בפסוק 'שמע ישראל' בקול רם, כי אחר שכיפרה עיצומו של יום על כל החטאים שהיו תלויים ועומדים עד יום הכיפורים, יכופר עכשיו גם עוון חילול השם שנשאר תלוי ועומד גם אחר עבור יום הכיפורים..

(חוקי חיים)

פדיון כפרות • כופר נפש
ניתן למסור ולהתברך אישית
ממך רבינו עט"ר שליט"א

ע"ד השאלה במי שנסע ליום כפור למירון לשבות ע"י ציון רשב"י ז"ע, ושכח לקחת אתו את נעלי הגומי, בעיו"כ לעת ערב פשט נעליו והניחם בזוית, אבל בבוקר ראה שאינם במקום משומר, מחמת הדוחק של המתפללים הרבים, ורצה לקחתם בידו בכדי להצניעם היטב, ונסתפק אם הנעלים מוקצה ביו"כ"פ. — זה צורך גדול, כמובן, שלא ישאר שם בלי נעליים.

הנה דין מוקצה נוהג ביוה"כ"פ כמו בשבת (כבשו"ע סי' תרי"א, ב), ויש לדעת אם ע"י שהקצה דעתו מהם מפני האיסור שלא ללבשן ביוה"כ, נעשו מוקצה. — מצינו בתפילין (בסי' שח, ד בהגה) שאין לטלטלם כי אם לצורך, וכתב המשנ"ב (סקכ"ד) היינו שלא יגנבו או שלא יתקלקלו בחמה וכיו"ב, והט"ז והמג"א מחמירים וסוברים דתפילין מקרי כלי שמלאכתו לאיסור, דהרי אסור להניחן בשבת (וכבסי' לא), וע"כ אין לטלטלן כי אם לצורך גופן או מקומן, ובשעת הדחק יש להקל כדעה הראשונה עכ"ד. — ויש לדמות לזה נעליים ביוה"כ שמחמת האיסור לנועלם, נעשו להט"ז והמג"א ככלי שמל"א, ואם צריך למקומן, דהיינו שצריכים להמקום שהניחם שם בעיו"כ, לעמידה בתפלה וכיו"ב, מותר לטלטלם לכו"ע, ואם רק לשמרים שלא ייאבדו שלא יגנבו, מותר להרמ"א (בשם תרוה"ד). — ובנדו"ד הוי שעת הדחק, שלא ישאר שם במרחקים בלי נעליים, וסמכינן על הרמ"א שמותר לטלטלן בכדי לשמרים.

חוץ מזה יש להתיר טלטולן, דבכלל לא הוקצו מדעתו, כיון שיש היתר ללבשם, כדמצינו בשו"ע (תריד, ד ובמ"ב סקי"ג) מותר לנעול סנדל, אם יש סכנת עקרבים, או ללכת ברפש וטיט, או לבית הכסא כשיתלכלכו שם רגליו. — ושם בחדרי השרות הצבוריים יש בדרך אבנים ורפש, ובבה"כ"ס לכלוך, שא"א ללכת בגרביים בלבד, אפילו מי שאינו איסטניס. — והגם שכ' המשנ"ב (תריד סקי"ג) שבאופנים הנ"ל ילבשם בשינוי, של ימין ברגל שמאל וכיו"ב עכ"ד, זו חומרא בצורת הלבישה ולא בטלטולם, דעכ"פ אינם מוקצה כיון שיכול ללבשם בשינוי. — אבל אם אפשר יטלטלם בשינוי (עי' שו"ע שח, ל).

ואפילו אם בעל הנעליים כשפשטם עיו"כ הסיח דעתו מהם, בחשבו שהם מוקצה, וביו"כ אמרו לו שאינם מוקצה מטעמים כנ"ל, הרי זה לא נחשב לאיתקצאי בבין השמשות, כמש"כ החזון איש (מועד מט, יג ד"ה ונראה) דאם סבור ביה"ש שהוא מוקצה, ואח"כ נתגלה שטעה, אינו מוקצה.

גם אני אודך

תשובות הגאון רבי יוסף ליברמן שליט"א

דרשת שבת שובה

בלשון הקודש

ימסור

מן רבינו עטר שליט"א

מקראלי

רב ור"מ רובע'ו' אשדוד

בין סעודה שלישית למעריב

בביהמ"ד אהבת ציון

רח' מכשילי אשדוד

עבירות שבין אדם לחבירו

א) עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייס את חבירו, ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו. (שו"ע או"ח סימן תר"ו, סעיף א')

ב) אם אינו מתפייס בראשונה, יחזור וילך פעם שניה ושלישית, ובכל פעם יקח עמו שלשה אנשים, וכן בכל פעם שהולך ינסה לפייסו בריצוי אחר. (שו"ע שם, ומגן אברהם ס"ק א')

ג) אם לא נתפייס בשלשה פעמים, אינו זקוק לו יותר, ואם רצה לפייסו יותר מותר רק אם אין שם בזיון התורה, ומכל מקום צריך שיאמר לפני עשרה שביקש ממנו מחילה, כדי לפרסם הדבר שמצידו עשה מה שהיה יכול לפייסו. ואם אף אדם לא ידע שפגע בו, אינו צריך לומר כן לפני עשרה. (שו"ע ורמ"א שם, מגן אברהם

ס"ק ב', מ"ב ס"ק ו', כף החיים שם ס"ק כ"ד)

ד) אף שחבירו מקפיד עליו שלא בצדק חייב לפייסו. (שפת אמת יומא דף פ"ז ע"ב, בד"ה איקפד)

ה) אפילו שחבירו גם כן הקניטו וגידפו, בכל זאת חייב לפייסו. (שו"ת זכרון יהודה, סימן ר"א)

ו) מי שפגע בחבירו, ונודע לו שמחל לו, אינו צריך לבקש ממנו מחילה. (שו"ת דברי יהושע, או"ח חלק ה', סימן כ')

ז) אם קשה לו לילך בעצמו לפייס את חבירו, או שיודע שיותר יתפייס אם ישלח פיוס על ידי שליח, רשאי לשלוח שליח לפייסו. (פרי חדש סימן תר"ו, ס"ק א')

ח) כשמפייס את חבירו צריך לפרט בפניו את אשר חטא לו, ואם יתבייש חבירו על ידי כך, לא יפרט לו, אלא יבקש מחילה כללית. (ב"ח שם ס"ק ב', ומגן אברהם ס"ק א')

ט) כשבא לפייס את חבירו יאמר אני מבקש סליחה ומחילה וכפרה מהשם אלוקי ישראל ומפלוגי שימחל לי. (ים של שלמה על מסכת בבא קמא, פרק ח', סימן מ"ט)

י) המבקש מחילה מחבירו ונתרצה, יבקש ממנו שיתפלל עליו, ומצוה על המוחל לעשות כן. (ים של שלמה על מסכת יבמות, פרק ח', סימן כ"ז)

יא) המרצה את חבירו כמו שצריך, ולא נתרצה הנפגע, יום כיפור מכפר לו. (פרי חדש סימן תר"ו, ס"ק א')

יב) המבקש מחילה ברבים מהרבים, אינו יוצא ידי חובת מחילה מבן אדם פרטי שפגע בו, או שציערו. (אליהו רבא שם, אות א')

יג) אם פגע ברבו, צריך לילך אצלו לבקש מחילה אפילו אלף פעמים עד שיתפייס. (רמב"ם הלכות תשובה, פרק ב' הלכה ט')

יד) אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס, אלא יהיה נח לרצות וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול, מוחל לו בלבב שלם ובנפש חפיצה, ואפילו הצר לו הרבה וחטא לו הרבה, לא יקום ולא יטור, זהו הוא דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל הגויים ערלי הלב אינן כן, אלא ועברתו שמרה נצח [עמוס א', י"א]. וכן הוא אומר על הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו, והגבעונים לא מבני ישראל המה [שמואל ב' כ"א – ב'], זה שלא מחל הוא החוטא. (שם הלכה ט' י')

טו) מי שאינו מעביר שגאה ביום כיפור, אין תפלתו נשמעת. (אליהו רבא, סימן תר"ו, אות א').

טז) המוחל לחבירו גם כאשר חטא לו במזיד, הקב"ה מוחל לו גם על עוונותיו שבמזיד. (שער הציון שם, ס"ק ח')

נעימות החיים

מצוות היום - עינוי התשובה

של עלייה לאוטובוס. משיבה והמתנה בתחנה- לא מגיעים לירושלים! לעומתו זה שעשה את הצעד, עלה לאוטובוס- הוא יגיע בסופו של דבר לירושלים! גם אם האוטובוס דחוס, גם אם יש פקקים בדרך- הוא יגיע כי טיפס ועלה לאוטובוס!
זה שעשה צעד קטן בתשובה- נמצא 'בתוך האוטובוס' של התשובה, זה שלא עשה- נשאר בחוץ!

אדם אחד שאל אל ה'חזון איש' זצ"ל: עיקרה של תשובה הוא להיות 'מדה ועחב'. מי נקרא 'עחב'? והרי כל הקבלות שאדם מקבל על עצמו ביום כיפורים, מחזיקות מעמד בקושי עד ההבדלה... האם לזאת ניתן לקרוא 'עחב'?

ה'חזון איש' השיב, כי קיבל מרבי ישראל שמכוח שאלה זו צריך האדם לטכס עצות ביום כיפור, איך הוא יכול להביא לכך, שהקבלה אכן תהיה ברת ביצוע!

לדוגמא: בעוד כמה ימים חזר שעון החורף למקומו. אם היום הדלקת נרות שבת היא בשעה שבע בערב, עוד מעט היא תהיה בשעה ארבע וחצי... מתחיל בלאגן בבית... רבי חיים פאלאג'י כתב שיש שטן מיוחד, שמגיע הביתה ביום שישי בשעות אחר הצהריים ומתחיל לרקוד... הוא מצליח לקלקל את שלום הבית. זוהי השאיפה שלו: לקלקל את השעות היקרות ביותר שישנן בשבוע.

והנה אם אדם קיבל על עצמו לקבל את השבת הקדושה וברוגע, לא די בכך שיאמר: "הריני מקבל על עצמי, בקבלה איתנה, להתחזק בקבלת השבת בזמן, ברוגע ובקדושה". קבלה שכזאת אכן לא תחזיק מעמד! שומה עליו לחשוב מה הם הדברים הגורמים לו להיכנס ללחץ, ולטכס עצות מעשיות איך פותרים את הבעיה ומסירים את הגורמים ללחץ. עליו לערוך רשימה מדויקת אלו פעולות יכול הוא להקדים ולעשות ביום חמישי בלילה, או ביום שישי בבוקר. אם הוא ידע, למשל, שהטלפון גורם לו לבזבז זמן יקר, ובעטיו הוא נכנס ללחץ סמוך לכניסת השבת, עליו לנתק את הטלפון.
כל אותן פעולות שהוא עושה כדי שיוכל לקבל את השבת כראוי- "תשובה" היא!

וכן בכל 'קבלה' שאדם מקבל על עצמו, לא די בעצם קבלת ההחלטה לשנות ולהשתנות. יש לחשוב מה הם הגורמים העלולים להפריע לקיום הקבלה, ולעשות מעשים כדי שהקבלה תוכל לצאת את הפועל.

(הגר"י קולצקי מתוך הספר 'דורש טוב')

שתי מצוות נצטוונו לקיים ביום הכיפורים: המצווה הראשונה היא: "תענו את נפשותיכם" (ויקרא טז, כט)- להתענות. לפעמים קורה שבשעות אחר הצהריים של יום הכיפורים, אדם מתסכל על השעון ומהרהר: "אה! השעה כבר ארבע. עוד שעתיים כוס קפה..." והוא מוסיף ומדמיין בחלומו את כוס הקפה שבגמר הצום...

אומר בעל 'יסוד ושורש העבודה': אדרבה! עיקר המצווה היא שאדם יצום בשעה שהוא מרגיש מצוקה מהצום! זוהי מצוות העינוי שציוותה התורה באמרה: "תענו את נפשותיכם". בשעה ארבע אחר הצהריים צריך האדם לומר: "אה! ברוך ה' שאני זוכה לקיים את מצוות העינוי! מי ייתן והעיניו הזה ימשך עוד ועוד."

ואכן בישיבת מיר בחו"ל, היו הבחורים מאריכים בתפילת נעילה עד שעת לילה מאוחרת, והיו שמחים שהתענית ממשיכה. דווקא בכלל הקושי- המצווה גדולה יותר! עלינו לשמוח בקושי- הוא הוא הגורם לקיום מצוות העינוי שציוותה תורה.

המצווה השנייה היא: "לפני ה' תטהרו" (שם טז, ל)- לחזור בתשובה. אמנם אדם חייב לשוב בתשובה בכל יום, ומכל מקום ישנה מצווה מיוחדת לשוב בתשובה ביום הכיפורים.

ה'חתם סופר' מבאר, מדוע הוודי ביום הכיפורים נאמר במנגינה המורכבת גם מעצב וגם משמחה- משום שאכן, מחד גיסא, אנו עצובים על כך שחטאנו, אך, מאידך גיסא, אנו שמחים לקיים את מצוות היום לשוב בתשובה, כמו ששמחים בשעה שיושבים בסוכה, או נוטלים את ארבעת המינים.

יוצא, אפוא, כי כשם שלפני סוכות כולנו מחפשים ד' מינים וקיינים מהודרים- כך ביום כיפור עלינו לחפש "תשובה מהודרת".

למזלנו, הרב רבי איצ'לה מביא בשם רבי ישראל סלנטר, כי שונה מצוות התשובה מיותר מצוות התורה: אם נכניס שלוש פרשיות בתפילין, או נטיל ציציות בשלוש כנפות, לא קיימנו מצוות תפילין או ציצית לחלוטין. אין כאן תפילין, אין כאן ציצית! לא כן במצוות התשובה: גם אם אדם עוסק מעט במצווה זו, גם אם משפר רק במשהו את דרכיו- קיים בכל זאת מצוות התשובה.

ובעצם זוהי גמרא מפורשת במסכת קידושים (מט, ע"ב) "המקדש את האישה על מנת שאני צדיק- אפילו רשע גמור מוקדשת, שמא הרהר תשובה בעתו". הרי שעל ידי הרהור תשובה- כבר הופך האדם לצדיק, חאת למרות שעד לאותו הרהור - היה מחלל שבת ואוכל נבלות וטרפות!

כמוכן, למדרגה של תשובה שלמה עדין לא הגיע, ומכל מקום במצוות התשובה ישנן דרגות, ואדם זה שהרהר תשובה, נכנס לתוך המהלך של תשובה, ונחשב לו הדבר לקיום המצווה!

מוסיף רבי ישראל סלנטר ואומר, כי הבדל של שמים וארץ ישנו בין מי שנכנס לתוך המהלך של תשובה, ולא יהא זה צעד קטן ביותר, לבין מי שלא החל להיכנס לתוך המהלך הזה. הדבר משול להבדל שבין מי שממתין בתחנת האוטובוס הנוסע מבני ברק לירושלים, לבין מי שעלה לאוטובוס. זה שמחכה בתחנה יכול לחכות שם גם מאה שעות, ולא להגיע לירושלים, כל עוד לא עשה את הצעד הזה

מאות כבר נושע! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931
באימייל: 8659931@gmail.com

לעילוי נשמת
הרב **זאב ארי' לייב** זצ"ל
בן מו"ר הרה"צ אביגדור זצ"ל
נלב"ע יום כיפור תשד"מ
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק
אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק **יצחק צבי משה** זצ"ל
ברא כרעא דאבוה
אדמו"ר **אביגדור מוזס** זצ"ל

לזכר עולם יהיה צדיק
האדמו"ר **ממכנובאק**
ר' אברהם יהושע העשיל ז"ע
בן הרה"ק יוסף מאיר זיע"א
נלב"ע יום כיפור תשמ"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הרה"ג **שמואל טוביאס** זצ"ל
בן הרב שלמה זצ"ל
נלב"ע יא תשרי תשנ"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

מקראלי
נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק
האדמו"ר **מלעלוב**
הרה"ק **שמעון נתן נטע** זצוק"ל
בן הרה"ק משה מרדכי זיע"א
נלב"ע יום כיפור תש"ע
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
ה"ה **ארי' לייב באסנער** ז"ל
בהרה"ח ישעי' אליעזר ז"ל
נלב"ע כו אלול
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הגה"צ **משה וועבר** זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הרבנית **רייזל רוט** ע"ה
בת הרב **שמואל אהרן** זצ"ל
נלב"ע יז טבת תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

דרשות שבת שובה

הננו להודיע לקהל שוחרי התורה והחסידות
כי בעז"ה ידרוש במקהלות רבים

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מקראלי

בשבת "שובה" - פרשת "האזינו" תשפ"ד

בין קבלת שבת למעריב

בבית המדרש "אליהו הנביא"

רח' דב גור 24 רובע ו' אשדוד

מר"ש יעבור לפני התיבה למנחה במנין דקהילתינו הק' 10 דק' לפני השקיעה (כמידי שבוע)

בתפילת שחרית

לפני קריאת התורה

בבית המדרש "רשב"י"

רח' דב גור 42 אשדוד

בעת רעווא דרעוין

בבית המדרש "אהבת ציון"

רחוב מכקשוילי אשדוד

שמעו ותחי נפשכם!